

FORUM

Il «Skipass Surselva» daventa onn per onn pli pauc attractivs

Gia dapi varga 15 onns cumprel jeu mintg’onn il «Skipass Surselva» ed ei legra mei zun fetg d’haver l’elecziun denter ils differents territoris da skis. Jeu mon ensemen cun mes collegas (che cumpran era dapi biars onns quei pass) per onn denter 35 e 50 ga sin pista, da quellas era savens el territori da Sedrun-Andermatt. Per quei sun jeu empau surstaus e trumpaus che la purschida da Sedrun-Andermatt vegn reduci- da sin siat dis per sesium.

Tgei ei il motiv persuenter? La purschida ei ni vegnida megliera ni pli gronda. Ils prezis s’augmentan denton onn per onn. Suent- er ch’jeu fuss staus la sesiun siat gadas a Sedrun-Andermatt stuess jeu lu puspei cumprar cartas dil di, las qualas vegnan era mo pli e pli caras. Ins vul forsa esser aschi «exclusivs» sco Laax che

porscher enteifer il «Skipass Surselva» era mo tschun dis per sesiun – quei ch’ins savess tenor miu meini era gest strihar.

Quels paucs indigens che van aunc cun skis vegnan aschia aunc scatschai. Ei quei veramein la finamira dallas pendicularas?

Per mei dess ei pliras variantes per puspei far vegnir pli attractivs quei pass da skis:

1. Ins savess far pli cars il pass, denton senza restricziuns cun siat dis per sesiun per Sedrun-Andermatt.
2. In «Skipass Surselva» tenor agens giavischs e pagar ina summa per territori. Per exem- pel elegess ina persuna treis territoris (Se- drun-Andermatt, Breil e Sursaisa-Mund- aun) e pagass per mintgin ina summa.

Livio Janka, Trun

FORUM

Fauls suspects

Quei che signur *Peter Dettling* ha presentau il davos temps allas medias, ch’ein era gest cur- dadas en, ei nuot auter che fauls suspects. A mi sco er ad auters han ins schau sentir che brevs encunter lufs ein buca propi beinvegnidas en las gasettas. Auters signurs san far quei cun suspectar entiras valladas e quei senza negins mussaments. Il medem signur renfatscha, sco saves ei esser auter, agl uffeci da catscha da buc orientar en uorden.

Bistgaun Capaul, Lumbrein

Remartga redacziunala:

La pretensiun che brevs da lecturs encun- ter ils lufs – or da la plima da Bistgaun Capaul ubain dad «auters» – na fissan betg bainvegnidas en las gasettas, n’è betg cor- recta. – Per u cunter il luf n’emporta betg. Dentant sche las brevs bandunan l’argu- mentaziun factica e cuntegnan disqualifi- cazziuns ed attatgas persunalas, lura refusa la redacziun ina publicaziun.

Per la redacziun FMR,
David Truttmann

FORUM

Daman eu part!
Daman cur cha’l sulai darcheu sco uoss’at sclerirà

In venderdi passà han set maturandas e maturands e tschinch absolvents da l’International Bacculaureate da l’Institut otalpin pudü festagiar ün mumaint decisiv in lur vita: Davo’ls sforzs pels examens in scrit ed a bocca han els retschavü lur diploms da maturità e da l’IB.

Blers buns giavüschs per l’avegnir s’haja dudi i’ls discuors. Chaminond s’chatta la via... Da- vo’l pled dal president dal cussagl d’admini- straziun, *Jon Peer* e’l pled da la manadra dal campus, *Caroline Tylor* chi ha salüda ad ün’au- la stachida per rumantsch e per inglais, s’ha drizzà l’oratur festiv, il directur dal Parc naziu- nal, *Ruedi Haller*, a maturandas e maturands e’ls absolvents da l’IB e lur famiglias, in ün discuors triling. Central per realisar il concept da la dürabilità chi cumpiglia l’ambiaint, l’eco- nomia e la societa e funcziuna be scha las resur- sas chi vegnan retrattas da l’ambiaint vegnan darcheu rimplazzadas, es l’uman. Quel dess gnir trattà e dess trattar a seis conumans cun respect ed in ün möd radschunaivel e persistent our d’vista sociala. Pleds sün via chi drivan ils ögls e demuossan l’importanza e la respun- sabilità da minchün e minchüna per l’inter. Tanteraint ha il cellist *Matthieu Gutbub* chi’d es magister da musica a l’Institut otalpin, sur- prais al public cun clings d’üna virtuosità sain- za cunfins, tant chi s’ha bod invlidà da trar il flà per üna pezza. Schi nu’s vess vis ch’el suna be sulet, s’vessa gnü l’impreschiun cha la musi- ca deriva da plüs instrumaints da corda, eir da quels amo mà dудits. E bod bod ch’eir las figü- ras da stuc chi sunan la gïa, la trumbetta ed ün orgel da man, ellas chi orneschan e vivaintan daspö passa tschient ons il tschël sura, s’vessan missas a sunar e las giuvintschellas a sotar.

Commoventas sun statas eir las contribu- ziuns da las scolaras e dals scolars sveys. Las tschinch giuvnas e’ls duos giuvens chi han fat la matura han muossà fotografias e quintà dad inscuters, in rumantsch, inglais e tudais-ch. Da mumaints dals mumaints tanter pèr, sco’l viadi da matura illa cità da «l’amour», burlas e stincals d’ün o tschella chi oramai han fat istor- gia e s’han giavüschats cun üna larma aint ils ögls tuot il bun. Uossa cha lur vias as spartan illa cità chi muossa in plüssas direcziuns: Uni- versità, Scuola politecnica, Scoul’ota pedago- gica, lavur. Lur’hana ingrazchè a la magistraglia cun premura, in pleds poetics e purtretts, cun fuormlas matematicas e chemicas chi han in- gravà in planas da lain. E dat üna clossa bran- clada in impissamaints a lur genituors.

Da schn. davovart: Christopher Darwin Arangote, Ivan Chumakow, Elias Patterson, Julius Wizemann, Imre Kruit, davantvart: Selina Martina Müller, Arina Carpanetti, Nicole Pinto Ribeiro, James Zou, Benjamin Lin, Ladina Gwen Ammann, Nina Camastral.

FOTO MAD

Il discuors da l’absolvent da l’IB, *Elias Patterson*, ha provochà risadas da seis consco- lars, tschantants tuots in üna lingia davovart e dals genituors chi’s squagliaivan bod. Ma eir larmas cun frosas sco «Despite the limited number of people around, we formed deep connections that felt like family.».

L’IB han pudü tour in consegna ils tschinch giuvnots *Christopher Darwin Arangote, Benja- min Lin, Elias Patterson, Julius Wizemann* e *James Zou*. Il diplom da matura es gnü surdat a *Ladina Gwen Ammann, Nina Camastral, Arina Carpanetti, Ivan Chumakow, Imre Kruit, Selina Martina Müller* chi ha retschavü il ma- renghin pella meglära matura dal Club da Rotary da Scuol, e *Nicole Pinto Ribeiro*.

Cun ün bun vin alb ed ün aperitiv exquisit tuot chi ha gratulà e festagià a la cumpagnia

bella e dat amo ün pa dal taloc, avant co tour cumgià. Per adüna? Chi partirà per dal bun e cun tschertüns e tschertünas discuorrà bain la poesia «Partenza» da Peider Lansel: Culs Randulins d’ünsadura chi’s decidan forsà da tu- ornar ün di e far prüir il üert ladin in tuot sa ricchezza e bellezza?

«Daman eu part! Daman cur cha’l sulai darcheu sco uoss’at sclerirà, o val, sun eu fingià sur munts. Cumpogn fatal (...)»

Uorschla Natalia Caprez Brühlhart

INTER-NAZIUNAL

PRODUCENTS RETEGNAN
NAUSCHS RESULTATS

Producers da pesticides tegnan enavos studis cun resultats dischagreabels e na’ls surdan betg immediat a las autoritads d’ad- missiun. A quella conclusiun èn vegnidas retschertgas da SRF. En sasez fissan producers da pesticides obligats d’inoltrar tut ils studis immediatamain a las autoritads respunsablas. (srf/fmr)

MAIN BUNAS NOTAS PER
UNIVERSITADS SVIZRAS

La ETH Turitg s’è megliorada en la cumparegliaziun internaziu- nala per duas plazzas sin la settavla piazza. Uschia resta ella la megliera università da l’Europa continentala. Autras universi- tads svizras dentant, sco p.ex. l’ETH Lausanne e l’Universitad da Turitg, survegnan main bunas notas che l’onn passà. (srf/fmr)

2022 GLOBALMAIN PASSA
200 000 MORTS EN GUERRA

En guerras e conflicts èn morts l’onn passà sin tut il mund uschè blers umans sco dapi baud 30 onns na pli. Durant l’onn 2022 haja dà tenor il Global Peace Index publicgà dal «Institute for Economics and Peace» 238 000 morts en guerra. Ils pli blers morts, numnadamain passa 100 000, haja dà en il conflict da Tigray en Etiopia. En Ucraina fan ins quint cun almain 82 000 morts. (srf/fmr)

IDENTIFITGÀ JULIAN SANDS

En California aveva la polizia chattà sonda in mort. Uss ha ella identifitgà quel corp: i sa tracta da l’actur englais Julian Sands (65) ch’era spari ils 13 da schaner 2023. (srf/fmr)

LA QUOTIDIANA

Editura: Samedia Press AG
Editur: Hanspeter Lebrument
CEO: Thomas Kundert

Editura Samedia
Via Sommerau 32, 7007 Cuira;
tel. 081 255 50 50,
mail: verlag@samedia.ch

Redacziun responsabla:
Fundaziun Medias Rumantschas (FMR):
Schefredactor FMR: David Truttmann (dat)
Substitut schefredactor FMR:
Hans Huonder (hh)
Redacziun FMR:
Augustin Beeli (abc), Andreas Cadonau (ac),
Daniela Derungs (dd), Flurin Andry (fa, correctorat),
Gabriela Desax (gd, correctorat), Claudia Cadruvi (vi)
Madlaina Capeder (mc, correctorat),
Sandra Balzer (sab), Martin Gabriel (mg),
Martin Camichel (cam), Sandro Buchli (sb)

Adressas redacziunalas:
FMR Fundaziun Medias Rumantschas,
Via da Masans 2, 7000 Cuira
mail: redacziun@fmr.ch
tel. 081 544 89 11

www.fmr.ch

Servetsch d’abunents e da distribuziun:
Via Sommerau 32, 7007 Cuira,
tel. 0844 226 226,
mail: abo@samedia.ch

Inserats:
Samedia Promotion,
Städtlistrasse 12, 7130 Glion
tel. 081 920 07 17, fax 081 920 07 18,
mail: ilanz.inserate@samedia.ch

La Quotidiana cumpara tschintg giadas ad emna
Ediziun derasada, Südostschweiz cumplet:
64 565 exemplars (WEMF, 2021)
Derasaziun: 115 892 lecturas e lecturs
(MACH-Basic 2021-1)

La Samedia Press AG è possessura dals titels
«Fögl Ladin», «Gasetta Romontscha», «Casa
Paterna/La Pünt» e «La Vousch da Surmeir».

Pretschs d’abunaments sut:
www.suedostschweiz.ch/aboservice

**Communicaziun da participaziuns considerablas
sin fundament da art. 322 CP:**

nagin

© Samedia